

Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun 22 Kasım 2008 tarihinden itibaren yürürlü e girdi.

Gerçek ve tüzel ki ilerce sahip olunan para, döviz, altın, hisse senedi, tahvil ve di er menkul kıymetlerin Türkiye'ye getirilmesi, ta inmazların kayda alınması suretiyle milli ekonomiye kazandırılması, sahip olunan söz konusu menkul kıymetlerin banka ve aracı kurumlara yada vergi dairelerine bildirilmek ve cüz'i bir oranda vergi ödenmek suretiyle kayda alınması ve yapılan bu beyanlardan hareketle inceleme ve soru turma yapılmaması amaçlarıyla hazırlanan 5811 sayılı "Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun" 13 Kasım 2008 tarihinde TBMM'de kabul edilmi tir.

Söz konusu Kanun 22 Kasım 2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmı ve yürürlük maddesi uyarınca bütün hükümleri aynı tarihte yürürlü e girmi tir. Kanun tasarı halindeyken hazırlanan 28.10.2008 tarih ve 120 sayılı sirkülerimizde, düzenleme hakkında gerekli açıklamalar yapılmı tir. Kanunun yayımlanan haliyle, tasarı metni arasında bazı farklılıklar olup, bunların en önemlisinin yurtiçindeki varlıklar üzerinden ödenecek olan verginin oranının % 10'dan % 5'e indirilmesi oldu u söylenebilir.

Bu sirkülerimizde, 5811 sayılı "Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun" kapsamında yurtiçi ve yurtdı nda bulunan bazı varlıkların beyanı ile yurtdı ndan elde dilen kazançlara tanınan geçici istisna hakkında açıklamalar yapılacaktır. Herhangi bir karı ıklı a sebebiyet verilmemesi açısından bu açıklamalar 120 sayılı sirkülerimizde yer alan hususlarla kar ıla tırmalı olarak yapılmamı tir. Ayrıca yurtiçi ve yurtdı ı varlıkların beyanı ve vergilendirilmesi konusunun daha iyi anla ılabilmesi ve farkların daha iyi görülebilmesi için sirkülerimiz ekinde (**Ek 1**) bir tabloya yer verilmi tir.

I. Yurtiçi ve yurtdı nda bulunan varlıkların beyanı

A. Uygulamadan yararlanacak ki iler ile bildirim süresi ve esasları

1. Yurtdı nda bulunan para, menkul kıymet ve gayrimenkullerin bildirim ve beyanı

Kanunun 3. maddesinin 1. fıkrasında, gerçek veya tüzel ki ilerinin, 1 Ekim 2008 tarihi itibarıyla sahip oldukları ve yurtdı nda bulunan; para, altın, döviz, menkul kıymet ve di er sermaye piyasası araçları ile varlı ı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen ta inmazların bildirim ve beyanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Buna göre, söz konusu kıymetlerin Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelleri, Kanunun yayımlandı ı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar banka veya aracı kuruma bildirilecek yada vergi dairelerine beyan edilecektir.

Kanun, Resmi Gazete'de 22 Kasım 2008 tarihinde yayımlandı ı için, Kanun hükmünden yararlanmak isteyenlerin söz konusu bildirim veya beyanı **2 Mart 2009 (Pazartesi) ak amına kadar** yapmaları gerekmektedir.

Kanun uygulamasında "kanaat verici belge", Devlet tarafından veya Devlet güvencesinde tutulan kayıt ve sicilleri; banka, banker, aracı kurumlar ve benzeri mali kurumlar ile posta idaresi, noter gibi kurum ve kurulu ların kayıt ve belgelerini, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun kinci Kitabının Üçüncü Kısımında yer alan belgeler ve muadili belgeler ile bilgi de i iminde bulunan yabancı ülkelerde yetkili makamlardan alınarak mahallindeki Türk elçilik ya da konsoloslukları, yoksa ilgili ülkenin Türk menfaatini koruyan aynı nitelikteki temsilcileri tarafından tasdik olunan belgeler" olarak tanımlanmı tir.

Bu kıymetler, Vergi Usul Kanunu uyarınca defter tutan mükellefler tarafından beyan tarihi itibarıyla kanuni defterlere kaydedilebilecektir. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümleri uyarınca kanuni defterlerine kaydettikleri kıymetler için

pasifte özel fon hesabı açacaklar ve bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü kabul edilecektir. Söz konusu fon tutarı sermayeye ilave dı ında ba ka bir amaçla kullanılamayacak, i letmenin tasfiye edilmesi halinde ise vergilendirilmeyecektir.

Serbest meslek kazanç defteri ile i letme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler ise söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca göstereceklerdir. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayacaktır.

2. Türkiye'de bulunan para, menkul kıymet ve gayrimenkullerin beyanı

Kanun'un 3. maddesinin 2. fıkrasında ise gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sahip olunan ve Türkiye'de bulunan ancak 1 Ekim 2008 tarihi itibarıyla kanuni defter kayıtlarında, i letmenin özkaynakları arasında yer almayan para, altın, döviz, menkul kıymet ve di er sermaye piyasası araçları ile ta ınmazlarla ilgili hüküm yer almaktadır. Buna göre, söz konusu varlıklar Kanunun yayımlandı ı ayı izleyen üçüncü ayın sonuna kadar Yeni Türk Lirası cinsinden rayiç bedelle vergi dairelerine beyan edilecektir.

Kanun, Resmi Gazete'de 22 Kasım 2008 tarihinde yayımlandı ı için, yurtdı ındaki varlıkların beyanında oldu u gibi, Kanun hükmünden yararlanmak isteyenlerin bu beyan i lemini **2 Mart 2009 (Pazartesi) ak amına kadar** yapmaları gerekmektedir.

Görüldü ü üzere, Türkiye dı ında olan varlıkların vergi dairesi dı ında banka veya aracı kurumlara da bildirilebilmesi mümkün iken, 2. fıkra kapsamında Türkiye'de bulunan varlıkların beyanı sadece vergi dairelerine yapılabilecektir.

Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler, bu Kanun hükümlerine göre Vergi Usul Kanunu uyarınca kanuni defterlerine, ta ınmazlar dı ındaki varlıklarını, banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatırmak suretiyle kaydederek pasifte özel fon hesabı açarlar. Bu fon hesabı, sermayenin cüz'ü kabul edilmekte ve beyan tarihinden itibaren **altı ay içerisinde sermayeye ilave** edilmesi gerekmektedir.

Serbest meslek kazanç defteri ile i letme hesabı esasına göre defter tutan mükellefler, söz konusu kıymetleri defterlerinde ayrıca göstereceklerdir. Bu varlıklar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayacaktır.

3. Defter tutma yükümlülü ü bulunmayan gelir vergisi mükelleflerinin durumu

Defter tutma yükümlülü ü bulunmayan gelir vergisi mükelleflerinin yurtiçindeki varlıklarının beyanı konusunda Kanun tasarısında herhangi bir hüküm bulunmuyordu. Görü meler sırasında, Kanun'un 3. maddesinin, yurtiçindeki varlıkların beyanının düzenlendi i 2. fıkrasına eklenen hüküm ile defter tutma yükümlülü ü bulunmayan gelir vergisi mükelleflerinin Kanun kapsamına giren yurtiçi varlıklarının beyanına ili kin kurallar belirlenmi tir.

Buna göre defter tutma yükümlülü ü bulunmayan gelir vergisi mükellefleri, yurtiçinde bulunan ta ınmazlar dı ındaki varlıklarına ait tutarları banka ve aracı kurumlardaki hesaplara yatıracaklardır. Maddede bu mükellefler için di er artların aranmayaca ına yer verilmi tir.

B. Vergi oranı ve ödeme süresi

Kanun'un 3. maddesinin;

- 1. fıkrasına göre vergi dairelerine beyan edilen yurtdı ı varlıkların de eri üzerinden % 2,

- 2. fıkrasına göre vergi dairelerine beyan edilen yurtiçi varlıkların de eri üzerinden % 5, oranında vergi tarh edilecektir.

Bu vergi, tarhiyatın yapıldı ı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenmek zorundadır. Ödenen bu vergi, hiçbir suretle gider yazılmaz ve ba ka bir vergiden mahsup edilemez.

C. Banka ve aracı kurumların sorumlulu u

Banka ve aracı kurumların, kendilerine bildirilen varlıklara ili kin olarak % 2 oranında hesapladıkları vergiyi, bildirim **izleyen ayın 15. günü ak amına kadar** vergi sorumlusu sıfatıyla bir beyanname ile ba lı bulundu u vergi dairesine beyan etmesi ve aynı sürede ödemesi gerekmektedir.

D. Vergi incelemeleri

Kanun'un 3. maddesinin 5. fıkrasında, aynı maddenin 1. ve 2. fıkraları kapsamında bildirilen veya **beyan edilen varlıklar nedeniyle** 1 Ocak 2008 tarihinden önceki dönemlere ili kin hiçbir suretle vergi incelemesi ve vergi tarhiyatı yapılmayaca ı hükmü yer almaktadır.

Ancak, di er nedenlerle bu Kanunun yürürlü e girdi i tarihten sonra ba layan, 1 Ocak 2008 tarihinden önceki dönemlere ili kin vergi incelemeleri sonucu gelir, kurumlar ve katma de er vergisi yönünden tespit edilen matrah farkından, bu Kanun kapsamında beyan edilen tutarlar mahsup edilerek tarhiyat yapılacaktır.

E. Amortisman uygulaması ve satı zararları

Kanun'un 3. maddesinin 6. fıkrası uyarınca, beyan edilen varlıklarla ilgili olarak Vergi Usul Kanunu'nun amortismanlara ili kin hükümleri uygulanamayacaktır. Ayrıca bu varlıkların elden çıkarılmasından do an zararlar da, gelir veya kurumlar vergisi uygulaması bakımından gider veya indirim olarak kabul edilmeyecektir.

F. Paranın ve di er menkul kıymetlerin Türkiye'ye getirilme süresi ve yaptırımları

Kanun'un 3. maddesinin 7. fıkrasında, aynı maddenin 1. fıkrası (yurtdı ndaki varlıklar) uyarınca;

- 1 Ekim 2008 tarihi itibariyle yurt dı nda bulundu u kanaat verici belge ile tevsik edilemeyen,

- Bildirim veya beyanın yapıldı ı tarihten itibaren bir ay içinde Türkiye'ye getirilmeyen veya

- Türkiye'deki banka ya da aracı kurumlarda açılacak bir hesaba transfer edilmeyen,

para, döviz, altın, menkul kıymet ve di er sermaye piyasası araçları dolayısıyla be inci fıkra hükmünden yararlanılamayaca ı belirtilmektedir.

Maddenin devamında ise 2. fıkra (yurtiçindeki varlıklar) uyarınca beyanda bulunuldu u halde;

- Bilanço esasına göre defter tutmayan mükelleflerce söz konusu varlıklara ili kin tutarların banka ve aracı kurumlara yatırılmaması,

- Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerce ise süresi içinde sermaye artırımında bulunulmaması hallerinde,

be inci fıkra hükmünden yararlanılamayaca ı hükmü yer almaktadır.

5. fıkrada yer alan hükümlere ili kin açıklamalarımız sirkülerimizin "D. Vergi incelemeleri" ba lıklı bölümünde yer almaktadır.

II. Yurtdı ndan elde edilen kazançlara ili kin geçici istisna

5811 sayılı Kanun'un geçici 1. maddesi ile yurtdı ndan sa lanan kazançların, belli bir tarihe kadar yurda getirilmesi artıyla gelir ve kurumlar vergisinden istisna edilmesi sa lanmaktadır. Bu kazançların bazıları aslında Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5. maddesi uyarınca belli artlarla kurumlar vergisinden müstesnadır. Ancak 5. madde uyarınca bu kazançların istisna olarak de erlendirilebilmesi için birçok artın gerçekte tirilmesi gerekirken, söz konusu geçici madde ile bu artlardan belli bir tarihe kadar Türkiye'ye transfer artı hariç, di er artlar geçici olarak kaldırılmaktadır.

Buna göre tam mükellefiyete tabi gerçek ki iler ile kurumların 30 Nisan 2009 tarihine kadar elde ettikleri kazançları da dahil olmak üzere;

a. Kanuni ve i merkezi Türkiye' de bulunmayan kurumların i tirak hisselerinin satı ndan do an kazançları,

b. Kanuni ve i merkezi Türkiye' de bulunmayan kurumlardan elde ettikleri i tirak kazançları,

c. Yurt dı nda bulunan i yeri veya daimi temsilcisi aracılı ıyla elde ettikleri ticari kazançları,

22 Kasım 2008 tarihinden 31 Mayıs 2009 tarihine kadar Türkiye'ye transfer edilmi olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesna olacaktır.

Geçici maddenin 2. fıkrasında ise tam mükellefiyete tabi gerçek ki iler ile kurumların kanuni ve i merkezi Türkiye' de bulunmayan kurumların tasfiyesinden do an kazançlarının, 31 Ekim 2009 tarihine kadar Türkiye' ye transfer edilmi olması kaydıyla gelir ve kurumlar vergisinden müstesna olaca ı hükmü yer almaktadır.

Yukarıda yer verilen konuda ek bilgi gerekti inde bizimle temasa geçmenizi rica ederiz.

Ek 1:

	Yurtdı nda bulunan varlıklar	Yurtiçinde bulunan varlıklar
Kanun kapsamındaki ki i ve kurumlar	Gerçek veya tüzel ki iler.	Gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri ile defter tutma yükümlülü ü bulunmayan gelir vergisi mükellefleri.
Hangi tarihe kadar sahip olunan varlıklar Kanun kapsamına giriyor?	1 Ekim 2008	1 Ekim 2008

Kanun kapsamındaki varlıklar	Para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile varlığı kanaat verici bir belgeyle ispat edilen gayrimenkuller.	Para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçları ile gayrimenkuller.
Varlıkların de eri	YTL cinsinden rayiç bedelleri.	YTL cinsinden rayiç bedelleri.
Bildirim veya beyan yeri	Bankalara bildirilebilir veya vergi dairelerine beyan edilir.	Vergi dairelerine beyan edilir.
Bildirim veya beyan süresi	Kanun'un yayımlandığı ayı izleyen 3. ayın sonuna kadar bildirilir veya beyan edilir. [2 Mart 2009 (Pazartesi)]	Kanun'un yayımlandığı ayı izleyen 3. ayın sonuna kadar bildirilir veya beyan edilir. [2 Mart 2009 (Pazartesi)]
Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler bu varlıkları nasıl kaydedecekler?	Deftere kaydedilen varlıklar için özel bir fon hesabı açılacaktır. Bu fon sermayenin cüz'ü addedilir.	Deftere kaydedilen varlıklar için özel bir fon hesabı açılacaktır. Bu fon sermayenin cüz'ü addedilir.
Bu fon hesabı işletmeden çekilebilir mi?	Çekilemez. (Tasfiye halinde vergilendirilmez.)	Çekilemez.
Sermayeye ilave artı	Yok. Ama sermayeye ilave denebilir.	Var.
Sermayeye ilave süresi	Sermayeye ilave artı yok.	Beyan tarihinden itibaren 6 ay içerisinde.
Verginin oranı	% 2	% 5
Vergilerin hesaplanması	- Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların de eri üzerinden vergi dairesince tarh edilir. - Banka veya aracı kurumlar kendilerine bildirilen varlıkların bedeli üzerinden vergiyi hesaplar.	- Vergi dairelerine beyan edilen varlıkların de eri üzerinden vergi dairesince tarh edilir.
Vergilerin beyanı ve ödenmesi	- Vergi dairelerince yapılan tarhiyatlarda, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir. - Banka ve aracı kurumlar bildirim izleyen ayın 15. günü akşamına kadar beyan eder ve aynı sürede öder.	- Vergi dairelerince yapılan tarhiyatlarda, tarhiyatın yapıldığı ayı izleyen ayın sonuna kadar ödenir.
Ödenen verginin gider kaydı	Gider yazılamaz.	Gider yazılamaz.
Ödenen vergilerin diğer vergilere mahsubu	Mahsup edilemez.	Mahsup edilemez.
Bu varlıklar nedeniyle vergi incelemesi	Yapılamaz.	Yapılamaz.

